

Seletuskiri Kaitseliidu ülema 2024. a käskkirja „Kaitseliidu peastaabi põhimääruse kehtestamine, Kaitseliidu ülema 01.11.2022 käskkirja nr K-0-13/22/31500U kehtetuks tunnistamine“ juurde

Taust

Kaitseliidu peastaabi (KLPS) ja tema allüksuste (Kaitseliidu ülema administratsioon ja peastaabi osakonnad) tegevust korraldab Kaitseliidu peastaabi põhimäärus.

Põhimäärus kajastab KLPS tegevuse põhialuseid: juhtimise korraldus, struktuur, ülesanded ja pädevus.

Eesmärk

Korrastada KLPS struktuuri, ülesannete jaotust ja juhtimist, vähendades peastaabi koosseisus väikesearvuliste allüksuste hulka ning lihtsustades juhtimisahelat.

Peastaabi allüksused

Oluliselt on muutumas mitme peastaabi allüksuse juhtimine ja ülesanded.

KLPS koosseisus luuakse 1. augustist 2024 üldosakond, mille koosseisu kuuluvad kantselei, juristid, teabehaldusteenistus ning protokollispetsialist.

Üldosakonna põhiülesanded on Kaitseliidu õigus-, dokumendihaldus- ja teabehaldusvaldkonna ning protokollialase tegevuse valdkondlik juhtimine.

KLPS juriidiline teenistus allüksusena ja juriidilise teenistuse juhataja ametikoht likvideeritakse ning vanemjuristi ja kahe juristi ametikohad viiakse üldosakonna juhataja vahetusse alluvusse. Kantselei ja teabehaldusteenistuse struktuur ei muutu, kuid muutub allüksuste juhtide juhtimispädevus, mis võimaldab senisest enam keskenduda allüksuse ülesannetele ning üldjuhtimist teostab üldosakonna juhataja.

Kaitseliidu ülema administratsioonis sätestatud protokollialase teenindamise ülesanne liigub üldosakonna koosseisu, kuna protokollispetsialist teeb tihedat koostööd referentidega. Otstarbekas on sarnased funktsioonid koondada ühte struktuuri, mis võimaldab ressursi efektiivsemalt jaotada ning tagada parem ülevaade käimasolevatest protsessidest.

Seletuskirjaga sisustatakse ka mõiste „valdkondlik juhtimine“.

„Valdkond“ on mitmetähenduslik sõna:

valdkond on ühiskonnas ühtse tunnuse alusel eristatav osa, näiteks ainevaldkond, eluvaldkond, huvivaldkond, tegevusvaldkond, kasutusvaldkond, teadusvaldkond, kunstivaldkond, tehnikavaldkond, majandusvaldkond.

Kaitseliidus on väljaõppevaldkond, planeerimisvaldkond, õigusteenindus, personalijuhtimine jms erialavaldkonnad. Seega on eesmärgiks valdkonna tegevuste ja struktuuride suunamine, koordineerimine ja korraldamine. Juhtimine seab kohustuse valdkonna regulatsioonide koostamiseks ja ajakohastamiseks. Samuti sisaldab erialane juhtimine eestvedamist, ohjamist, kontrolli, nõustamist. Sama mõiste all käsitletakse ka: funktsionaalne juhtimine, ühe konkreetse staabi funktsiooni ja selle täitmisega seotud inimeste juhtimine; kõige tähtsam on erialane asjatundlikkus ja oma valdkonnas töö organiseerimine.

Mõistekasutus

Terminid NATO dokumentides, AAP-06 2020, Militerm, ÕS

1. **Juhtima; Command, order-** ülema võim alluvate või allutatud struktuuride tegevuse üle ning õigus anda käske. Isikule antud võim suunata, koordineerida, kontrollida teisi isikuid ja jõuda soovitud tulemuseni. Juhtimine hõlmab ka eestvedamist (*leadership*¹).

¹ Eestvedamine: juhtimine, korraldamine, algatus

Peastaapi juhib peastaabi ülem.

2. **Kontrollima; Control-** ülema õigus ja kohustus kontrollida vahetult või staabi kaudu käskude täitmist. Kontroll võib hõlmata ka neid, kes ülema alluvuses otseselt ei ole. Hõlmab vastutust käskude või sõjaliste suuniste täitmise eest. Samuti: rakendada mõju isiku, tegevuse, protsessi suhtes, et saavutada tulemus ehk *management*.
Kaitseliidu peastaabi põhiülesanne on Kaitseliidu struktuuriüksuste tegevuse kontrollimine.
3. **Koordineerima; Coordinate-** ülemale või muule vastutavale isikule antud õigus koordineerida konkreetseid ülesandeid või tegevust. Isikul on õigus nõuda või juhtida konsultatsioone, protsessi, kuid ei ole õigust ega volitust allkirjastada või esindada organisatsiooni.
Personaliosakonna põhiülesanne on Kaitseliidu personalitöö korraldamine ja koordineerimine töötajate, tegevvälaste ja Kaitseliidu liikmete osas;
4. **Planeerima; Plan-** protsess, millega ülemad (ja võimalusel staap) teisendavad ülema suunise konkreetseks ettevalmistamise ja elluviimise tegevusvariandiks, keskendudes oodatavatele tulemustele.
Operatiivosakonna põhiülesanne on sõjalise riigikaitse ja kriisialane operatiivplaneerimine.
5. **Suunama; Direct-** juhtimisinstrument, mis käivitab või suunistab tegevusi, protsesse eesmärgini jõudmisel.
Erialane juhtimine: valdkonna tegevuste ja struktuuride suunamine /.../.
6. **Korraldama; Organize-** tegevuste ning protsesside ettevalmistamine ja elluviimine.
Logistikaosakonna põhiülesanne on llogistika andmebaaside haldamine ja väljaõppe korraldamine, sh valdkonna juhendite väljatöötamine.
7. **Tagama; Ensure/provide, maintain-** võime säilitada või taastada olukord. Tagatakse asukohta, ligipääsu, protseduuri, teenust, ressursi. Miski, mis hoiab tegevuse töös, seadme töökorras, et eesmärk saavutada. Rutiinne tegevus, mida on vaja, et asutus või seadmed püsiks sellises konditsioonis, et säiliks järjepidev tegutsemisvõime asutuse või seadme ülesande täitmiseks.
/.../ küberturvalisuse ning juhtimise tagamiseks kriisi ja sõjaajal valdkonna sihtüksuste arendamine ja sihtüksuse lahinguvalmiduse ettevalmistamise järelkontroll.
8. **Juhis; Command-** ülema õigus anda juhiseid tegevuste suunamiseks.
/.../ anda oma valdkonnas peastaabi teisele allüksusele või Kaitseliidu struktuuriüksusele korraldusi ja juhiseid.
9. **Arendama; Develop-** pidev ja ennetav uuenduslike kontseptsioonide, doktriinide ja võimete väljatöötamine ja lõimimine eesmärgiga parandada tõhusust ja koostegutsemisvõimet.
/.../ Kaitseliidu tegevuse planeerimine, arendamine ja korraldamine.
10. **Hindama; Evaluate-** Struktureeritud protsess, mille käigus hinnatakse kellegi või millegi võimekusi või esitlust lähtudes kindlaksmääratud standarditest või kriteeriumitest.
/.../ Kaitseliidu sisekontrollisüsteemi toimimise hindamine.